

Rodna Gruda

Prizor iz mojega otroštva

Childhood Memory

Objavljeno dne/Published on: 14.12.2017

Avtor članka/Article Author: Marija Ivoš, prevod zgodbe Peter Kovačič Peršin

Marija Ivoš je članica Slovenskega kulturnega društva Lipa iz Zadra, kjer je aktivna predvsem v literarni skupini. Po poklicu je profesorica hrvaškega jezika in likovne umetnosti. Zbirka pesmi Marije Ivoš z naslovom »U pjesme protjerana« v prevodu » V pesmi potisnjena« vsebuje tudi štiri kratke zgodbe, ki kažejo na njeno izredno literarno opazanje majhnih, toda pomembnih dogodkov. Predstavljamo zgodbo z naslovom Teta Malčka, kjer spoznamo, da ima slovenske korenine, po očetu je namreč Slovenka, v Sloveniji pa ni nikoli živela. Pretresljiv je opis njenega kratkega obiska v deželi njenega očeta in prvi stik z njegovo teto Malčko, ki ga je kljub temu, da ga dolgo ni videla, takoj prepoznala po glasu teta je bila slepa.

Marija Ivoš is a member of the Slovene Cultural Society Lipa in Zadar, where she takes part in the local book club. By profession, she is a teacher of the Croatian language and fine arts. Her collection of poems entitled “U pjesme protjerana” (“Driven into Poems”) also contains four short stories which point to her incredible literary track of small but important events. We are presenting Marija’s short story entitled “Teta Malčka” (“Aunt Malčka”), focused on her Slovenian origin. Even though she has never lived in Slovenia, her father is Slovenian. The reader is shaken by the description of her visit to her father’s homeland and the first contact she had with his aunt Malčka who – despite not having seen him in a while and being blind – recognizes Marija’s father immediately by his voice.

TETA MALČKA

Bila sem tako majhna, da me je bilo komaj videti, ko sem se skrivala, oklepajoč se očetovih kolen. A tako velika, da se mi je v spomin vtisnil prav ta prizor mojega otroštva.

Pozneje, čez mnogo let, ko je imel tudi moj dragi očka povsem osivelo glavo, mi je vedno oporekal ta spomin: »Bila si tako majhna, da se res ne moreš spominjati tega.«

A sem se. In tako jasno sem se spominjala tiste čudežne osivele starčice, tete Malčke, h kateri nas je nekega vročega poletja odpeljal očka, ker je želel, da bi spoznali vsaj delček njegove pomorjene rodbine. Teta Malčka je bila sestra pokojne očetove mame, moje babice Marije. Po njej so mi dali ime, pa dolgo nisem vedela tega. Nisem je mogla poznati, ker je umrla, ko je bil očka še deček. Kmalu zatem pa se je smrtno ponesrečil tudi njegov oče železničar, povozil ga je vlak. Ti časi so bili strašni. Petero osirotelih otrok so poslali v rejo po različnih družinah. Očka je odšel k veliko starejšemu bratu Tončku, ki je bil oženjen v Zagrebu, pravzaprav je živel v Vrapču, v revni koči v Kustošiji. Tako je očka za dolgo časa izgubil vsak stik z rodbino v Sevnici. Njegove sestre so posvojile tete in drugi sorodniki. Teta Malčka je posvojila najmlajšo Tončko, ki je že v začetku vojne padla kot sedemnajstletna partizanka. Kje je pokopana, nihče od rodbine ni nikoli izvedel.

Vse gorje svojega življenja pri stricu Tončku je očka držal zase. Bilo je gotovo težko. Samo enkrat sem prisluškovala njegovem pogovoru z neznancem in ujela drobec, kako so mu dali jesti ostanke šele, ko se je družina najedla in da ni nikoli jedel z njimi za mizo. Ko je izbruhnila vojna, se je skupaj s tovariši pridružil borcem. Menda vsaj tam ni bil lačen.

Po vojni je spoznal mojo mamo in se poročil. In ko si je gmotno opomogel, je s ponosom zbral svojo družino in nas popeljal v Slovenijo, svojo rodno Slovenijo, v svojo Sevnico na obisk preostanka svojih sorodnikov, k svoji teti Malčki. Nenajavljen je potrkal na vrata njenega doma. Že več kot dvajset let je ni videl.

V moj spomin male deklice, ki se je oklepala nog svojega očka, se je vtisnila podoba velike ženske lepega, čudovitega obraza, obkroženega z bujnolasno srebrnino, kako sedi v lesenem naslonjaču, obložena z blazinami. Te podobe se spominjam tako živo, da bi jo lahko še danes naslikala. Mene, punčko, je teta Malčka spominjala na kraljico, ki sem jo občudovala v slikanici pravljic, ki sem jo dobila za rojstni dan in mi jo je včasih pred spanjem prebiral očka.

Očka nas je opozoril, mamó, brate in mene, da moramo teto samo pozdraviti, kaj več pa ne smemo spregovoriti.

Prvi je vstopil v hišo in pozdravil: »Dober dan, teta Malčka!«

Takrat sem ga prvič slišala spregovoriti slovensko, tudi nisem vedela, da je to slovenščina in da je on Slovenec. Nič nisem vedela. Bila sem majhna deklica.

Po pozdravu je zavladala tišina. Zdelo se mi je, da kar traja. Bila sem prestrašena, stisnilo me je v prsih ob tej tišini, od vsega neznanega. Odrasli so molčali in čakali na tetin odgovor.

- Kaj si res prišel ti, Franček, k meni na obisk? se je začudila. In po licih so se ji potočile solze. Videla sem jih in spominjam se teh dveh solza.

Očka je pokleknil pred njo, objel njena kolena in zahlipal. On, moj veliki očka je jokal.

Nisem razumela, zakaj joka.

To sem spoznala šele čez mnoga leta. In prav ta prizor mi je ostal globoko zarisan v moj spomin, spomin deklice.

Teta Malčka je po toliko letih prepoznala glas mojega očeta, čeprav ga ni slišala od njegovega otroštva. V tistih časih ni bilo telefona. Vojna je divjala. In rodbina se je porazgubila po svetu.

A je prepoznala glas dečka, ki je že pred davnimi leti moral oditi na tuje, prepoznala ga je ta čudovita teta Malčka, ki je bila oslepela že v svojem otroštvu.

Tistega dne so njeni topli prsti in dlani božali moja lica, da bi si me zapomnila z dotiki in objemi.

Nikoli več nisem videla tete Malčke. Pozimi je umrla.

A za vse življenje se je ob tem edinem srečanju prebudila v mojem srcu ljubezen do nje.

Marija Ivoš, prevod Peter Kovačič Peršin